

*Załącznik
do Zarządzenia nr 131/9/2023
Prezydenta Miasta Lublin
z dnia 14 września 2023 roku*

**ZAŁOŻENIA
DO PROJEKTU
BUDŻETU MIASTA LUBLIN
NA ROK 2024**

1. ZAŁOŻENIA OGÓLNE

Założenia do projektu budżetu Miasta Lublin na rok 2024 zostały opracowane w oparciu o obowiązujące przepisy prawne i akty wewnętrzne, w tym w szczególności:

- ustawę o dochodach jednostek samorządu terytorialnego z dnia 13 listopada 2003 roku,
- ustawę o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 roku,
- ustawę o samorządzie powiatowym z dnia 5 czerwca 1998 roku,
- ustawę o finansach publicznych z dnia 27 sierpnia 2009 roku,
- uchwałę nr 1353/XLV/2022 Rady Miasta Lublin z dnia 15 grudnia 2022 r. w sprawie wieloletniej prognozy finansowej Miasta Lublin (z późn. zm.),

a także prognozowane parametry makroekonomiczne przedstawione w dokumentach rządowych mających zastosowanie m.in. do wieloletnich prognoz finansowych jednostek samorządu terytorialnego oraz w projekcie ustawy budżetowej na rok 2024 z dnia 24 sierpnia 2023 r. przekazanym Radzie Dialogu Społecznego (RDS).

Podstawą konstrukcji budżetu Miasta Lublin na 2024 rok będą obowiązujące przepisy prawne, analiza dotycząca realizacji budżetu miasta, a także prognozowane przez Ministerstwo Finansów wskaźniki makroekonomiczne wpływające na planowane wielkości dochodów i wydatków budżetu miasta. W tym miejscu należy wspomnieć, że zarówno założenia do projektu budżetu miasta, jak i sam budżet na 2024 rok są/będą tworzone w warunkach dużej niepewności związanej z sytuacją geopolityczną, a także z czynnikami ekonomicznymi (np. utrzymaniem się wysokich cen/wysokiej inflacji) i niestabilną sytuacją prawną wynikającą ze zmieniających się przepisów.

Zgodnie z projektem ustawy budżetowej na 2024 rok przekazanym RDS proponuje się przyjęcie następujących założeń dotyczących podstawowych wskaźników makroekonomicznych:

- wzrost Produktu Krajowego Brutto w ujęciu realnym – 3,0%,
- średnioroczny wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych – 6,6%,
- wzrost zatrudnienia w gospodarce narodowej – 1,2%,
- wzrost przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej – 9,8%.

W projekcie budżetu państwa na rok 2024 zakłada się, że polityka gospodarcza będzie nakierowana na wzmocnienie potencjału polskiej gospodarki po kryzysie energetycznym. Zakłada się, że w 2024 roku nastąpi ożywienie, na co wpływ będzie miała spadająca inflacja, dodatnia dynamika realnej płacy oraz w dłuższej perspektywie złagodzenie polityki pieniężnej. Jednocześnie w dokumentach dotyczących prognoz makroekonomicznych zwraca się uwagę na fakt, iż perspektywy polskiej gospodarki obarczone są dużą niepewnością związaną z sytuacją geopolityczną, kształtowaniem się cen surowców na rynkach światowych oraz sytuacją gospodarczą głównych partnerów handlowych.

Ta niepewność, wzmocniana dodatkowo obawami jednostek samorządu terytorialnego związanymi z nieprzewidywalnością obciążeń nakładanych na samorządy oraz modyfikacji w systemie dochodów, powoduje znaczne trudności przy konstruowaniu wiarygodnych budżetów i wieloletnich prognoz finansowych jst.

2. PERSPEKTYWA FINANSOWA NA ROK 2024 I LATA NASTĘPNE ORAZ GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁANIA

Priorytetowym celem polityki gospodarczo-finansowej miasta jest utrzymanie stabilności finansów publicznych przy jednoczesnym zabezpieczeniu środków na zaspokajanie zbiorowych potrzeb społeczności lokalnej dotyczących zarówno bieżącego funkcjonowania miasta, jak i realizacji inwestycji służących mieszkańcom i sprzyjających rozwojowi miasta. Realizacja tego celu będzie zadaniem bardzo trudnym w związku z dużym stopniem niepewności co do dalszych perspektyw wzrostu gospodarczego kraju, a także dynamiki dochodów miasta, głównie wobec braku wprowadzenia satysfakcjonujących dla strony samorządowej stałych i stabilnych mechanizmów rekompensaty ubytku dochodów w związku z dokonanymi zmianami systemu podatkowego poprzez ustanowienie stabilnych i przejrzystych przepisów prawnych w zakresie dochodów samorządów, a zamiast tego stosowaniem jednorazowych, nieprzewidywalnych rozwiązań ad hoc, wprowadzanych w trakcie roku budżetowego.

Zmiany w systemie podatkowym wdrożone od 2019 roku (a przede wszystkim te przyjęte w ramach Polskiego Ładu) skutkujące znaczącymi ubytkami po stronie dochodowej budżetów jst, przy jednoczesnym ogromnym wzroście cen towarów, usług i energii oraz stóp procentowych powodującym ponadprzeciętny wzrost wydatków bieżących, pociągnęły za sobą pogorszenie kondycji finansów samorządów na niespotykaną dotąd skalę. Tymczasem proponowane przez rząd doraźne rozwiązania w postaci jednorazowych, niemożliwych do przewidzenia i nieadekwatnych do powstałych ubytków rekompensat, nie są w stanie zapewnić powrotu do równowagi sektora samorządowego. Brak przewidywalności i wprowadzanie kolejnych zmian prawnych zarówno oddziałujących na stronę dochodową jak i wydatkową budżetów jst, poza trudnościami w planowaniu, oznacza coraz mniejszą swobodę w zakresie kształtowania priorytetów wydatkowych i powoduje, że o kierunkach rozwoju samorządów w coraz większym stopniu decydują nie priorytety władz lokalnych lecz ramy wyznaczone decyzjami władz centralnych.

Przy określaniu kierunków działania miasta na 2024 rok i lata następne należy wziąć pod uwagę główne uwarunkowania mające wpływ na konstruowanie, a następnie wykonanie budżetu miasta. Należą do nich przede wszystkim ramy prawne oraz uwarunkowania ekonomiczne, w których funkcjonuje jednostka samorządu terytorialnego, a które znacząco wpływają na kształt budżetu miasta. Potrzeba dostosowania się do skutków zmian w systemie podatkowym, wymóg spełniania ograniczeń ustawowych, m.in. w zakresie obsługi zadłużenia, konieczność poradzenia sobie z wysoką inflacją, kosztami wynagrodzeń i poziomem stóp procentowych, potrzeba generowania nadwyżki operacyjnej, a także koniunktura gospodarcza kraju, która rzutuje m.in. na poziom transferów z budżetu państwa, determinują możliwości finansowe Lublina i zmuszają do określenia priorytetów w zakresie działalności miasta.

Kierunki działania w zakresie tzw. bieżącego funkcjonowania miasta wynikają z ustaw, które definiują zadania własne jednostki samorządu terytorialnego i obligują ją do zaspokajania zbiorowych potrzeb wspólnoty w tym zakresie. W związku z tym działania prowadzone w ramach zadań bieżących koncentrować się będą na zapewnieniu funkcjonowania jednostek i urzędzeń miejskiej infrastruktury technicznej i społecznej poprzez kierowanie odpowiednich środków na poszczególne sfery działalności oraz utrzymanie

obiektów, w tym nowych obiektów służących mieszkańcom miasta oddanych do użytku w wyniku zakończenia procesu inwestycyjnego w 2023 i 2024 roku. Powyższe związane będzie z rozpoznawaniem preferencji mieszkańców przy jednoczesnym prowadzeniu działań efektywnościowych i racjonalizujących w zakresie wydatków bieżących, tak żeby zapewnić wydatkowanie środków adekwatne do potrzeb oraz realizację wszystkich zadań obligatoryjnych, w tym zabezpieczenie środków na obsługę długu zaciągniętego przez miasto.

Nadal obowiązują, wprowadzone w związku z trudną sytuacją finansową samorządów, modyfikacje zasad dotyczących wymogu równoważenia strony bieżącej budżetu samorządowego. Do roku 2025 zmiany w zakresie art. 242 ustawy o finansach publicznych wprowadzone w związku z Programem Polski Ład dopuszczają możliwość przekroczenia w okresie 2022-2025 reguły zrównoważenia budżetu w części bieżącej w danym roku budżetowym, pod warunkiem, że w całym tym okresie jednostka zbilansuje swój budżet w części bieżącej. To oznacza, że deficyt bieżący danego roku będzie musiał być pokryty w innym roku budżetowym w okresie 2022-2025. W latach 2023-2025 ma zastosowanie również możliwość bilansowania części bieżącej budżetu JST wolnymi środkami, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy o finansach publicznych, czyli nadwyżką środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu, wynikającą z rozliczeń wyemitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek. Nie może oznaczać to jednak dowolnego wzrostu wydatków bieżących. Wręcz przeciwnie, konieczna jest optymalizacja i dalsza racjonalizacja wydatków bieżących, która jest warunkiem niezbędnym do utrzymania stabilności finansowej miasta w 2024 roku i latach następnych. Na etapie uchwalania budżetu miasta Lublin na 2023 rok nie udało się zachować dodatniej relacji pomiędzy dochodami i wydatkami bieżącymi. Należy mieć na względzie, że wypracowanie nadwyżki operacyjnej w 2024 roku może okazać się także niezwykle trudne jeżeli nie zostanie przywrócona odpowiednia dynamika dochodów bieżących, głównie transferów z budżetu państwa.

W związku z dużą niepewnością co do poziomu dochodów miasta strategicznym wyzwaniem dla zarządzania finansami w 2024 roku i w kolejnych latach będzie zapewnienie odpowiednich środków na realizację podstawowych wydatków bieżących przy jednoczesnym wygenerowaniu odpowiednich środków na inwestycje w celu zapewnienia warunków finansowych dla realizacji zadań ujętych w Wieloletniej Prognozie Finansowej (w tym środków na wkład własny zadań inwestycyjnych współfinansowanych i planowanych do współfinansowania z budżetu Unii Europejskiej).

W zakresie wydatków majątkowych zakłada się przegląd i analizę zadań pod kątem możliwości realizacji w 2024 roku i latach następnych oraz ubiegania się o dofinansowanie europejskie w ramach perspektywy UE na lata 2021-2027. Żeby realizować projekty europejskie należy dysponować środkami na pokrycie wkładu własnego, stąd miasto będzie konsekwentnie poszukiwało najkorzystniejszych metod pozyskiwania finansowania zewnętrznego na realizację zadań infrastrukturalnych w kolejnych latach. W pierwszej kolejności w 2024 roku zostaną zapewnione środki na kontynuację lub zakończenie zadań inwestycyjnych będących już w fazie realizacji lub w trakcie opracowywania dokumentacji. Ponadto w 2024 roku i latach następnych realizowane będą zadania z dofinansowaniem m.in. ze środków Programu Inwestycji Strategicznych w ramach Rządowego Funduszu Polski Ład,

Programu Olimpia czy Funduszu Rozwoju Dróg, a także zadania z dofinansowaniem europejskim.

Pomimo konieczności zmierzenia się z brakami finansowymi kontynuowany będzie model demokracji partycypacyjnej w zarządzaniu miastem głównie poprzez realizację X edycji Budżetu Obywatelskiego, w ramach którego do wydatkowania przeznaczona zostanie kwota 14.050.000 zł oraz Zielonego Budżetu. Mieszkańcy Lublina będą mogli również zrealizować swoje propozycje projektów w ramach tzw. inicjatywy lokalnej, która jest narzędziem do realizacji wspólnych przedsięwzięć mieszkańców oraz Miasta Lublin. Zakłada się realizację zadań zgłaszanych w ramach realizacji Projektu „Planu dla Dzielnic”. Kontynuowane będą także działania wspierające rozwój Rodzinnych Ogrodów Działkowych oraz projekty realizowane obecnie w ramach Europejskiej Stolicy Młodzieży, tj. m.in.: Przestrzenie Młodych, Akademia Miasto i wolontariat młodzieżowy.

Ponadto wciąż będzie funkcjonował system zgłaszania zadań do budżetu miasta przez Rady Dzielnic w ramach środków zaplanowanych w rezerwie celowej, która ulegnie zwiększeniu w 2024 roku do poziomu 300 tys. zł na każdą Radę.

3. ZAŁOŻENIA DOTYCZĄCE PLANOWANIA DOCHODÓW MIASTA W 2024 ROKU

Prognoza dochodów budżetu miasta na 2024 rok przygotowana zostanie w oparciu o wnioski komórek organizacyjnych Urzędu Miasta i jednostek organizacyjnych miasta oraz dane ujęte w wieloletniej prognozie finansowej skorygowane o wskaźniki makroekonomiczne przyjęte w projekcie budżetu państwa na 2024 rok.

Ustalenie planowanych kwot dochodów budżetowych na rok 2024 nastąpi w oparciu o:

- 1) prognozy podstawowych wskaźników makroekonomicznych,
- 2) przewidywane wykonanie dochodów budżetowych w roku 2023,
- 3) proponowaną politykę podatkową w zakresie podatków i opłat,
- 4) proponowaną politykę cenową w zakresie usług komunalnych,
- 5) informacje uzyskane z Ministerstwa Finansów, Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego i Krajowego Biura Wyborczego o przyznanych miastu kwotach subwencji i dotacji oraz wpływach z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych i prawnych,
- 6) szacunki dotyczące środków europejskich i innych środków bezzwrotnych.

Zgodnie z regulacjami przyjętymi w ustawie o dochodach jednostek samorządu terytorialnego Minister Finansów określa planowane roczne dochody JST z udziału we wpływach z PIT i CIT na podstawie prognozowanej ogólnej kwoty wpływów z PIT i CIT na rok budżetowy, według stanu na dzień 10 sierpnia roku bazowego. Minister Finansów informuje następnie właściwe JST o rocznych planowanych kwotach dochodów z tytułu udziału we wpływach z PIT i z CIT, jak też o przyznanej subwencji ogólnej i planowanych wpłatach do budżetu państwa w terminie do 15 października roku budżetowego. Wobec czego na etapie przygotowywania założeń do projektu budżetu Miasta na rok 2024 nie są znane prognozowane przez Ministerstwo Finansów ww. kwoty, które mają zasadnicze znaczenie dla planowania budżetu na 2024 rok.

Poziom głównych źródeł dochodów budżetowych, w szczególności z udziałów w podatkach dochodowych oraz podatkach pobieranych przez urzędy skarbowe jest w dużej mierze niezależny od działań Miasta i determinowany głównie stanem koniunktury gospodarczej oraz polityką podatkową państwa, w efekcie której jednostki samorządu terytorialnego konsekwentnie pozbawiane są znacznych kwot dochodów własnych.

Zgodnie z zapisami projektu budżetu państwa na 2024 rok przewiduje się zwiększenie tempa wzrostu gospodarczego kraju, co powinno korzystnie oddziaływać na dochody jst. Jednocześnie znaczącym czynnikiem ryzyka dla Miasta Lublin pozostaje brak możliwości wiarygodnego planowania dochodów. Zmiany w systemie dochodów jednostek samorządu terytorialnego, które nastąpiły w ostatnich latach, uniemożliwiają Miastu rzetelne przygotowywanie zarówno wieloletnich prognoz finansowych, jak i nawet rocznego budżetu. Do chwili obecnej nie wypracowano satysfakcjonujących dla strony samorządowej, stałych i stabilnych mechanizmów rekompensaty ubytku dochodów w związku z dokonanymi zmianami systemu podatkowego, stosując nieprzewidywalne rozwiązania jednorazowe, wprowadzane w trakcie roku budżetowego. Powoduje to, że jednostki samorządu terytorialnego nie tylko nie mogą z wyprzedzeniem zaplanować swoich dochodów, ale nawet, jak to ma miejsce w 2023 roku, kwoty jakie otrzymają z budżetu państwa w ramach tzw. uzupełnienia dochodów poznają dopiero w III kwartale. Dodatkowo sprawę komplikuje fakt, że chociaż główną przyczyną potrzeby corocznego uzupełniania dochodów samorządów jest ubytek dochodów z tytułu udziałów we wpływach z PIT, kwoty uzupełnienia dochodów dla poszczególnych jednostek pozostają w dużej części bez związku z wysokością ubytków. Dodatkowo wprowadzane są także kolejne zmiany prawne oddziałujące w sposób bezpośredni na dochody jednostek samorządu terytorialnego, których skutki są trudne do oszacowania. Do takich zmian należą np. zmiany w opodatkowaniu podatkiem od spadków i darowizn, podwyższające kwoty wolne od podatku we wszystkich trzech grupach podatkowych, które weszły w życie od 1 lipca 2023 r. czy zmiana zasad opodatkowania podatkiem od czynności cywilnoprawnych (który w całości wpływa do budżetu jst), likwidująca konieczność opłacenia 2% podatku PCC przy zakupie pierwszego mieszkania z rynku wtórnego. Nie można tutaj nie wspomnieć o pozbawianiu samorządów należnych im ustawowo źródeł dochodów w danym roku budżetowym – projekt ustawy budżetowej na 2024 rok przewiduje brak subwencji rozwojowej oraz pozbawienie niektórych jednostek samorządu terytorialnego wyrównania dochodów z podatku CIT za 2022 rok.

Podsumowując należy podkreślić, że aktualnie istotnym problemem samorządów jest brak przewidywalności dochodów i brak respektowania zasady adekwatności dochodów jst do realizowanych zadań publicznych. Adekwatność gwarantowana jest w art. 167 Konstytucji, w którym mówi się o konieczności zapewnienia jst udziału w dochodach publicznych odpowiednio do przypadających im zadań oraz stwierdza się, że zmiany w zakresie zadań i kompetencji jst następują wraz z odpowiednimi zmianami w podziale dochodów publicznych. Tymczasem samorzady pozbawiane są kolejnej części należnych im i wypracowanych przez mieszkańców dochodów. Do niewystarczających transferów z tytułu dotacji i subwencji dochodzi brak pełnej rekompensaty utraty dochodów własnych wynikających z wprowadzanych na przestrzeni lat różnych zmian ustawowych oraz pozbawianie jst zagwarantowanych im ustawowo źródeł dochodów. Pozytywny wpływ na ogólną kwotę przewidywanych dochodów mogłaby mieć realizacja postulatów strony samorządowej

dotycząca przyznania JST udziału w podatku zryczałtowanym. Zgodnie z wcześniejszymi deklaracjami Rządu planowany był udział samorządów w zryczałtowanym podatku dochodowym od stycznia 2024 roku. Niestety Rząd nie zaproponował zmian legislacyjnych w tym zakresie. Przy założeniu, że udziały miasta Lublin w PIT pozostałyby na niezmienionym poziomie szacuje się, że Lublin mógłby otrzymać z tego tytułu dochody w kwocie około 140 mln zł.

3.1. DOCHODY BIEŻĄCE

Do głównych źródeł dochodów bieżących zalicza się wpływy z podatków i opłat, w tym lokalnych (tj. głównie podatek od nieruchomości i od środków transportowych, wpływy z biletów za przejazdy komunikacją miejską, opłaty za gospodarowanie odpadami), udziały w podatkach dochodowych od osób fizycznych i prawnych, a także subwencje i dotacje celowe z budżetu państwa o charakterze bieżącym.

3.1.1. POLITYKA PODATKOWA

Elementem zarządzania finansowego gwarantującym wykonanie zadań nałożonych na samorząd ustawami oraz wpływającym na rozwój miasta jest jego polityka podatkowa. Wpływy z podatków i opłat lokalnych są jednym z podstawowych źródeł dochodów własnych kształtowanych przez organy samorządowe i stanowią stabilną pozycję w budżecie samorządów. Zmiany w systemie podatkowym wymuszają na samorządach prowadzenie aktywnej polityki, która zmierza do wzrostu dochodów ze źródeł, na które samorząd ma bezpośredni wpływ, i która kształtuje korzystną relację w stosunku do transferów z budżetu państwa. Zakładany wzrost tych dochodów w roku 2024 będzie wynikał głównie z proponowanego wzrostu stawek podatku od nieruchomości, poszerzenia bazy podatkowej, a także utrzymania na wysokim poziomie ściągalności należności podatkowych.

Na 2024 rok proponuje się następujący sposób ustalenia stawek podatków i opłat:

3.1.1.1. Podatek od nieruchomości

Stosownie do przepisów ustawy o podatkach i opłatach lokalnych Rada Miasta określa wysokość stawek podatku od nieruchomości, z tym że stawki te nie mogą przekroczyć górnych granic stawek kwotowych ogłoszonych przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych. Górne granice stawek kwotowych obowiązujące w danym roku podatkowym ulegają corocznie zmianie na następny rok podatkowy w stopniu odpowiadającym wskaźnikowi cen towarów i usług konsumpcyjnych w okresie pierwszego półrocza roku, w którym stawki ulegają zmianie, w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego. Zgodnie z Komunikatem Prezesa GUS z dnia 14 lipca 2023 roku wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych w I półroczu 2023 r. w stosunku do I półrocza 2022 r. wyniósł 115,0 (wzrost o 15,0%). W oparciu o podany w komunikacie wskaźnik cen, Minister Finansów w obwieszczeniu z dnia 21 lipca 2023 r. ogłosił górne granice stawek kwotowych podatków i opłat lokalnych na rok 2024 (obwieszczenie opublikowane w M.P. z dnia 1.08.2023 r., poz. 774).

Mając na uwadze konieczność zabezpieczenia środków na realizację zadań własnych gminy w 2024 roku proponuje się przyjęcie następujących stawek podatkowych, wynikających

z obwieszczenia Ministra Finansów, obowiązujących na terenie miasta dla poszczególnych przedmiotów opodatkowania, tj.:

1. dla gruntów związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, bez względu na sposób zakwalifikowania w ewidencji gruntów i budynków – 1,34 zł, co spowoduje wzrost w stosunku do 2023 r. o 0,20 zł rocznie za 1 m² powierzchni;
2. dla gruntów pod wodami powierzchniowymi stojącymi lub wodami powierzchniowymi płynącymi jezior i zbiorników sztucznych – 6,66 zł, co spowoduje wzrost w stosunku do 2023 r. o 0,87 zł rocznie za 1 ha powierzchni;
3. dla gruntów pozostałych, w tym zajętych na prowadzenie odpłatnej statutowej działalności pożytku publicznego przez organizacje pożytku publicznego – 0,71 zł, co spowoduje wzrost w stosunku do 2023 r. o 0,10 zł rocznie za 1 m² powierzchni;
4. dla gruntów niezabudowanych objętych obszarem rewitalizacji, o których mowa w ustawie z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji i położonych na terenach, dla których miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego przewiduje przeznaczenie pod zabudowę mieszkaniową, usługową albo zabudowę o przeznaczeniu mieszanym obejmującym wyłącznie te rodzaje zabudowy, jeżeli od dnia wejścia w życie tego planu w odniesieniu do tych gruntów upłynął okres 4 lat, a w tym czasie nie zakończono budowy zgodnie z przepisami prawa budowlanego - 4,39 zł, co spowoduje wzrost w stosunku do 2023 r. o 0,58 zł rocznie za 1 m² powierzchni;
5. dla budynków mieszkalnych – 1,15 zł, co spowoduje wzrost w stosunku do 2023 r. o 0,15 zł rocznie za 1 m² powierzchni użytkowej;
6. dla budynków związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej oraz dla budynków mieszkalnych lub ich części zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej – 33,10 zł, co spowoduje wzrost w stosunku do 2023 r. o 4,89 zł rocznie za 1 m² powierzchni użytkowej;
7. dla budynków zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie obrotu kwalifikowanym materiałem siewnym – 15,50 zł, co spowoduje wzrost w stosunku do 2023 r. o 2,03 zł rocznie za 1 m² powierzchni użytkowej;
8. dla budynków związanych z udzielaniem świadczeń zdrowotnych w rozumieniu przepisów o działalności leczniczej, zajętych przez podmioty udzielające tych świadczeń – 6,76 zł, co spowoduje wzrost w stosunku do 2023 r. o 0,89 zł rocznie za 1 m² powierzchni użytkowej;
9. dla budynków pozostałych, w tym zajętych na prowadzenie odpłatnej statutowej działalności pożytku publicznego przez organizacje pożytku publicznego – 11,17 zł, co spowoduje wzrost w stosunku do 2023 r. o 1,46 zł rocznie za 1 m² powierzchni użytkowej;

W przypadku budowli proponuje się przyjęcie stawki wynoszącej 2% ich wartości określonej na podstawie przepisów ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, podobnie jak w latach poprzednich.

Wzrost stawek uzasadniony jest koniecznością utrzymania wydatków bieżących na świadczenie usług dla mieszkańców na dotychczasowym poziomie, a także na funkcjonowanie obiektów publicznych i utrzymanie infrastruktury miejskiej (np. oświata, gospodarka komunalna, polityka społeczna).

W zakresie zwolnień od podatku od nieruchomości proponuje się utrzymanie dotychczas obowiązujących zwolnień określonych w uchwale nr 851/XXXIII/2017 Rady Miasta Lublin z dnia 12 października 2017 r. w sprawie wprowadzenia zwolnień od podatku od nieruchomości (z późn. zm.), w zakresie zwolnienia gruntów oznaczonych w ewidencji gruntów i budynków symbolem Bz wykorzystywanych na cele wypoczynku, rekreacji i sportu, ogólnodostępnych, nieodpłatnie udostępnianych mieszkańcom, z wyjątkiem zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej.

Ponieważ zwolnienia z podatku od nieruchomości stanowiące pomoc publiczną z dniem 31 grudnia 2023 roku przestają obowiązywać, proponuje się podjęcie stosownych uchwał w sprawie zwolnień z podatku od nieruchomości po opublikowaniu rozporządzeń Rady Ministrów regulujących możliwość udzielania pomocy publicznej.

3.1.1.2. Podatek rolny

Za podstawę wymiaru podatku rolnego w 2024 roku przyjęta zostanie średnia cena skupu żyta za 11 kwartałów poprzedzających kwartał poprzedzający rok podatkowy. Średnia cena skupu żyta zostanie ustalona przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego i ogłoszona w terminie do dnia 20 października 2023 roku.

3.1.1.3. Podatek leśny

Za podstawę wymiaru podatku leśnego na 2024 rok przyjęta zostanie średnia cena sprzedaży drewna uzyskanej przez nadleśnictwa za pierwsze trzy kwartały 2023 roku. Powyższa cena sprzedaży drewna zostanie ustalona przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego i ogłoszona w terminie do dnia 20 października 2023 roku.

3.1.1.4. Podatek od środków transportowych

Zgodnie z przepisami ustawy o podatkach i opłatach lokalnych Rada Miasta określa wysokość stawek podatku od środków transportowych, z tym że stawki te nie mogą przekroczyć górnych granic stawek kwotowych ogłoszonych przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych oraz nie mogą być niższe niż minimalne stawki podatkowe ustalane dla niektórych przedmiotów opodatkowania. Jeżeli górna granica stawki podatku jest niższa od stawki minimalnej, wówczas Rada Miasta jest zobowiązana do przyjęcia stawki minimalnej.

Górne granice stawek kwotowych ulegają corocznie zmianie na następny rok podatkowy w stopniu odpowiadającym wskaźnikowi cen towarów i usług konsumpcyjnych w okresie pierwszego półrocza roku, w którym stawki ulegają zmianie, w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego. Zgodnie z Komunikatem Prezesa GUS z dnia 14 lipca 2023 roku wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych w I półroczu 2023 roku w stosunku do I półrocza 2022 roku wyniósł 115,0%. Minimalne stawki podatkowe ulegają przeliczeniu na następny rok podatkowy zgodnie z procentowym wskaźnikiem kursu euro na pierwszy dzień roboczy października danego roku w stosunku do kursu euro w roku poprzedzającym dany rok podatkowy. Jeżeli ww. wskaźnik jest niższy niż 5%, stawki minimalne nie ulegają zmianie w następnym roku podatkowym.

Założono, że minimalne stawki podatkowe na 2024 rok pozostaną bez zmian.

Na 2024 rok proponuje się pozostawienie stawek obowiązujących w 2023 roku określonych w uchwale nr 1010/XXXII/2021 Rady Miasta Lublin z dnia 21 października 2021 r. w niezmienionej wysokości.

Proponuje się również utrzymanie dotychczasowych preferencyjnych stawek dla:

1. samochodów ciężarowych o dopuszczalnej masie całkowitej powyżej 3,5 ton i poniżej 12 ton spełniających normę dopuszczalności emisji spalin EURO 4, EURO 5 i EURO 6,
2. ciągników siodłowych i balastowych przystosowanych do używania łącznie z naczepą lub przyczepą o dopuszczalnej masie całkowitej zespołu pojazdów od 3,5 ton i poniżej 12 ton spełniających normę dopuszczalności emisji spalin EURO 4, EURO 5 i EURO 6,
3. samochodów ciężarowych o dopuszczalnej masie całkowitej równej lub wyższej niż 12 ton, ciągników siodłowych i balastowych przystosowanych do używania łącznie z naczepą lub przyczepą o dopuszczalnej masie całkowitej zespołu pojazdów równej lub wyższej niż 12 ton, przyczep i naczep, które łącznie z pojazdem silnikowym posiadają dopuszczalną masę całkowitą równą lub wyższą niż 12 ton - posiadających zawieszenie pneumatyczne lub zawieszenie uznane za równoważne,
4. autobusów spełniających normę dopuszczalności emisji spalin co najmniej EURO 4,
5. autobusów posiadających instalację gazową lub zasilanych energią elektryczną, a także autobusów wodorowych na poziomie autobusów zasilanych energią elektryczną.

3.1.1.5. Opłata za wieczyste użytkowanie

Kalkulacja dochodów z tytułu wieczystego użytkowania na 2024 rok dokonana zostanie na podstawie przypisów przesłanych do użytkowników wieczystych w 2023 roku z uwzględnieniem przeprowadzonych aktualizacji wartości gruntów, w stosunku do których nie zostały złożone odwołania lub zostały zawarte ugody sądowe.

3.1.1.6. Opłata targowa i od posiadania psów

W 2024 roku, podobnie jak w latach poprzednich, proponuje się nie wprowadzać na terenie Miasta Lublin opłaty od posiadania psów oraz opłaty targowej.

3.1.2. POLITYKA CENOWA

W polityce cenowej miasta na 2024 rok proponuje się przyjąć następujące założenia w zakresie cen usług komunalnych:

3.1.2.1. Opłaty za usługi przewozowe osób środkami lokalnego transportu zbiorowego

W 2024 roku opłaty pobierane będą na podstawie uchwały nr 1196/XL/2022 Rady Miasta Lublin z dnia 26 maja 2022 r. w sprawie zmiany uchwały nr 921/XXIX/2021 Rady Miasta Lublin z dnia 27 maja 2021 r. w sprawie opłat za usługi przewozowe osób środkami lokalnego transportu zbiorowego zlecane przez Zarząd Transportu Miejskiego w Lublinie. Oznacza to, że ceny biletów komunikacji miejskiej pozostaną na poziomie taryfy, która obowiązuje od 1 lipca 2022 roku.

Jednocześnie kontynuowane będą działania dotyczące podnoszenia jakości w zakresie standardów przewozu pasażerów oraz działań marketingowych ukierunkowanych na promowanie komunikacji miejskiej jako bezpiecznego i ekologicznego środka transportu

publicznego. Na poziom przyszłorocznych dochodów będzie miało wpływ także wprowadzenie nowej siatki połączeń wraz z otwarciem Zintegrowanego Centrum Komunikacyjnego.

3.1.2.2. Opłata za gospodarowanie odpadami

Usługę odbioru odpadów od właścicieli nieruchomości zapewnia Gmina. Opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi stanowiąca dochód gminy uiszczana jest przez właścicieli zamieszkałych nieruchomości na terenie miasta na podstawie ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, a jej obowiązująca obecnie wysokość została ustalona w uchwale nr 1451/XLIX/2023 Rady Miasta Lublin z dnia 27 kwietnia 2023 r. w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia stawki tej opłaty. Z wnoszonych opłat Miasto pokrywa wydatki związane z funkcjonowaniem systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, które obejmują m.in.: koszty odbierania i zagospodarowania odpadów komunalnych, utrzymania punktów zbiórki selektywnej, obsługi administracyjnej systemu oraz edukacji ekologicznej w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi. Należy mieć na uwadze, że wpływy z opłaty powinny pokrywać wszystkie koszty ponoszone w związku z funkcjonowaniem systemu gospodarowania odpadami komunalnymi.

W 2024 roku nie przewiduje się zmiany obowiązujących obecnie stawek opłaty.

3.1.2.3. Opłaty za korzystanie z wychowania przedszkolnego

Uchwałą nr 1476/L/2023 Rady Miasta Lublin z dnia 25 maja 2023 r. na rok szkolny 2023/2024 opłaty za korzystanie z wychowania przedszkolnego dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym uczeń kończy 6 lat, ustalono na poziomie 1,30 zł za każdą rozpoczętą godzinę faktycznego pobytu dziecka (ponad bezpłatne 5 godzin). Ulgi w odpłatności zostaną zachowane zgodnie z obowiązującą uchwałą nr 306/VIII/2019 Rady Miasta Lublin z dnia 1 lipca 2019 r. w sprawie ustalenia wysokości opłat za korzystanie z wychowania przedszkolnego w publicznych przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w publicznych szkołach podstawowych oraz innych publicznych formach wychowania przedszkolnego prowadzonych przez Gminę Lublin (z późn. zm.).

3.1.2.4. Opłaty za pobyt w żłobkach

Wysokość opłat za czesne w żłobkach określona została przez Radę Miasta w uchwale nr 1272/XLII/2022 z dnia 8 września 2022 r. w sprawie ustalenia opłaty za pobyt dzieci w żłobkach prowadzonych przez Gminę Lublin, maksymalnej wysokości opłaty za wyżywienie oraz warunków zwolnienia od ponoszenia tych opłat. Opłata za pobyt obejmuje należność za częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka i wynosi miesięcznie 10% obowiązującego minimalnego wynagrodzenia za pracę. Zgodnie z założeniami projektu rozporządzenia Rady Ministrów minimalne wynagrodzenie za pracę od 1 stycznia 2024 roku ma wynosić 4.242 zł, natomiast od 1 lipca 2024 roku - 4.300 zł, wobec czego opłata za pobyt w żłobkach wyniesie odpowiednio 424,00 zł i 430,00 zł. Opłata dodatkowa za godziny opieki wykraczające poza 10 godzin dziennego pobytu dziecka w żłobku wynosi 2,5% obowiązującego minimalnego wynagrodzenia za pracę za każdą dodatkową godzinę opieki, tj. odpowiednio 106,05 zł i 107,50 zł przy przyjętym wyżej wynagrodzeniu minimalnym.

Uchwała określa maksymalną wysokość dziennej stawki za wyżywienie w kwocie 12 zł, która corocznie, począwszy od stycznia 2023 roku, jest waloryzowana o średnioroczny wskaźnik wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych, ogłaszany w Komunikacie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

3.1.2.5. Opłaty za pobyt w bursach i internacie

Opłaty za pobyt w bursach ustalone zostały uchwałą nr 1362/XLV/2022 Rady Miasta Lublin z dnia 15 grudnia 2022 r. w sprawie ustalenia wysokości opłaty za zakwaterowanie w bursach prowadzonych przez Miasto Lublin oraz terminu i sposobu jej wnoszenia. Ww. uchwała określa opłatę miesięczną w wysokości 100 zł za zakwaterowanie we wszystkich bursach prowadzonych przez Miasto. W związku ze zwiększeniem kosztów bieżących oraz zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 sierpnia 2017 roku, w myśl którego opłata za zakwaterowanie w bursie wynosi do 50% kosztu utrzymania miejsca (do kosztu tego nie wlicza się wynagrodzeń pracowników i wydatków pochodnych od tych wynagrodzeń) w 2024 roku proponuje się podniesienie opłaty miesięcznej za pobyt w bursach do wysokości 110 zł.

Opłaty za pobyt w internacie pobierane są na podstawie art. 107 ust. 8 ustawy Prawo oświatowe, zgodnie z którym warunki korzystania z internatu, w tym wysokość opłat za zakwaterowanie i wyżywienie, a także termin i sposób ich wnoszenia ustala dyrektor szkoły w porozumieniu z organem prowadzącym szkołę. W roku szkolnym 2022/2023 opłata wynosiła 100 zł miesięcznie. Na rok szkolny 2023/2024 planuje się podniesienie opłaty miesięcznej za pobyt w internacie do wysokości 110 zł.

3.1.2.6. Opłaty za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach chronionych

W 2024 roku opłaty pobierane będą na podstawie uchwały nr 850/XXXIII/2013 Rady Miasta Lublin z dnia 5 września 2013 r. w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach chronionych realizujących zadania własne Gminy Lublin – miasta na prawach powiatu (z późn. zm.). Odpłatność jest ustalana indywidualnie, z uwzględnieniem sytuacji dochodowej osoby korzystającej z pobytu/usług w ośrodku lub rodziny.

3.1.2.7. Opłaty za świadczone usługi opiekuńcze

Usługi przyznawane są przez MOPR w drodze decyzji administracyjnej, a odpłatność ustalana jest w oparciu o uchwałę nr 1224/XLVI/2014 Rady Miasta Lublin z dnia 20 listopada 2014 r. w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat, jak również trybu ich pobierania (z późn. zm.). W 2024 roku, z uwagi na planowany wzrost minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz minimalnej stawki godzinowej za pracę wynikający z założeń do projektu rozporządzenia Rady Ministrów, planuje się w okresie od stycznia do czerwca wzrost stawki za jedną godzinę usług opiekuńczych do poziomu 36 zł (tj. o 5,00 zł) oraz specjalistycznych usług opiekuńczych do poziomu 38,00 zł (tj. o 5,00 zł) oraz dodatkowo w okresie od lipca do grudnia wzrost stawki za jedną godzinę usług opiekuńczych do poziomu 37 zł (tj. o 1,00 zł) oraz specjalistycznych usług opiekuńczych do poziomu 39,00 zł (tj. o 1,00 zł).

3.1.2.8. Opłaty za korzystanie z cmentarzy i urzędzeń cmentarnych

Opłaty pobierane są na podstawie uchwały nr 1365/XLV/2022 Rady Miasta Lublin z dnia 15 grudnia 2022 r. w sprawie wysokości opłat obowiązujących na cmentarzach komunalnych w Lublinie. W 2024 r. planowane jest podwyższenie opłat w oparciu o prognozowany wskaźnik inflacji, tj. o 6,6%.

3.1.2.9. Opłaty za korzystanie z szaletów miejskich

Zgodnie z uchwałą nr 268/X/2015 Rady Miasta Lublin z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za korzystanie z szaletów miejskich położonych na terenie gminy Lublin (z późn. zm.) opłatom podlega korzystanie z szaletów miejskich zlokalizowanych przy Placu Litewskim, pod ul. Zamkową, w Ogrodzie Saskim i Parku Ludowym, natomiast zgodnie z uchwałą nr 978/XXXI/2021 Rady Miasta Lublin z dnia 9 września 2021 r. w sprawie opłat za korzystanie z urzędzeń sanitarnych – urzędzeń użyteczności publicznej, zamontowanych przy przystankach komunikacyjnych, na pętlach i węzłach przesiadkowych w Mieście Lublin, wyposażonych we wrzutniki monet, opłatom podlega korzystanie z urzędzeń sanitarnych zamontowanych przy przystankach komunikacyjnych oraz na pętlach i węzłach przesiadkowych. Opłata wynosi 2 zł. Nie planuje się podniesienia stawek opłat za korzystanie z ww. szaletów miejskich.

Opłaty za korzystanie z toalet na Dworcu Metropolitalnym proponuje się również w wysokości 2 zł.

3.1.2.10. Opłaty pobierane na podstawie ustawy o drogach publicznych i ustawy Prawo o ruchu drogowym

W 2024 roku planuje się pobieranie opłat m.in. za:

1. parkowanie pojazdów w strefie płatnego parkowania

Opłaty za postój samochodów w strefie płatnego parkowania oraz opłaty dodatkowe za nieuiszczenie opłaty za parkowanie pobierane są na podstawie uchwały nr 330/XI/2015 Rady Miasta Lublin z dnia 19 listopada 2015 r. w sprawie ustalenia strefy płatnego parkowania na drogach publicznych na terenie Miasta Lublin oraz wysokości opłat za postój i sposobu ich pobierania (z późn. zm.).

W roku 2024 proponuje się utrzymanie opłat jednorazowych, abonamentowych i zryczałtowanych za postój w podstrefie A, B, C i D na poziomie obowiązujących stawek. Jednocześnie proponuje się podwyższenie opłaty dodatkowej za nieuiszczenie opłaty za postój ze 100,00 zł na 200,00 zł oraz za przekroczenie opłaconego czasu postoju z 50,00 zł na 100,00 zł.

2. zajęcie pasa drogowego

Opłaty za zajęcie pasa drogowego są pobierane na podstawie uchwały nr 393/XIX/2012 Rady Miasta Lublin z dnia 29 marca 2012 r. w sprawie wysokości stawek opłat za zajęcie pasa drogowego dróg publicznych, których zarządcą jest Prezydent Miasta Lublin na terenie Miasta Lublin (z późn. zm.). Opłaty za zajęcie dróg wewnętrznych stanowiących własność Gminy Lublin pobierane są na podstawie zarządzenia nr 8/12/2016 Prezydenta Miasta Lublin z dnia 1 grudnia 2016 r. (z późn. zm.)

W 2024 roku proponuje się utrzymanie opłat na obecnie obowiązującym poziomie.

3. dzierżawę gruntów w pasach drogowych dróg publicznych

Opłaty za dzierżawę gruntów w pasach drogowych są pobierane na podstawie zarządzenia nr 46/7/2021 Prezydenta Miasta Lublin z dnia 12 lipca 2021 r. w sprawie ustalenia wysokości stawek czynszu za dzierżawę gruntów w pasach drogowych dróg publicznych na obszarze m. Lublin, których zarządcą jest Prezydent m. Lublin, na cele związane z potrzebami zarządzania drogami lub potrzebami ruchu drogowego, a także na cele związane z potrzebami obsługi użytkowników ruchu (z późn. zm.).

W 2024 roku planuje się pozostawienie opłat na obecnie obowiązującym poziomie.

4. usuwanie pojazdów z pasa drogowego

Zgodnie z przepisami ustawy Prawo o ruchu drogowym Rada Miasta ustala corocznie, w drodze uchwały, wysokość opłat za usuwanie pojazdów z pasa drogowego, z tym że wysokość opłat nie może być wyższa niż maksymalne stawki określone na każdy rok kalendarzowy przez ministra właściwego do spraw finansów. W projekcie uchwały, który zostanie skierowany na sesję Rady Miasta Lublin zaproponowana zostanie opłata uwzględniająca (w granicach wyznaczonej stawki maksymalnej) ceny rynkowe, wynikające z cen zaproponowanych przez wyłoniony podmiot zewnętrzny.

3.1.2.11. Czynsze za lokale mieszkalne

Proponuje się realizację polityki mieszkaniowej Miasta określonej w uchwale nr 809/XXV/2021 Rady Miasta Lublin z dnia 28 stycznia 2021 r. w sprawie przyjęcia Wieloletniego Programu Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Miasta Lublin na lata 2021-2025. Zgodnie z ww. uchwałą przyjęto założenie dążenia do zrównania średniej stawki czynszu ze średnią stawką kosztu utrzymania zasobu mieszkaniowego.

Ostatnia podwyżka czynszów została wprowadzona w sierpniu 2022 roku o 10%. Nowe stawki zaczęły obowiązywać od 1 grudnia 2022 r. dla lokali posiadających tytuł najmu oraz od 1 września 2022 r. dla osób, które zajmują lokal nielegalnie. W jej wyniku stawka bazowa czynszu za lokale mieszkalne wzrosła do wysokości 6,99 zł/m², natomiast stawka za najem socjalny lokalu wzrosła do 1,38 zł/m². Według stanu na 31.12.2022 r. średnia stawka czynszu wyniosła 5,58 zł/m², zaś koszt jednostkowy utrzymania lokalu mieszkalnego 8,18 zł/m². Zatem średnia stawka czynszu pokrywała ok. 68% kosztów utrzymania.

W 2024 roku proponuje się utrzymanie stawek na obecnym poziomie.

3.1.2.12. Lubelski Rower Miejski

Dochody pochodzą z wpływów z opłaty inicjalnej oraz abonamentów, opłat za wypożyczenia, rezerwację rowerów, opłat dodatkowych nakładanych na użytkowników z tytułu naruszenia regulaminu systemu Lubelskiego Roweru Miejskiego oraz z tytułu najmu/dzierżawy za miejsca reklamowe umieszczone na rowerach. Obowiązujące stawki opłat określone są w obowiązującym regulaminie. W 2024 roku nie planuje się zmian cennika LRM.

3.1.2.13. Opłaty za korzystanie z przystanków i dworca

W dniu 7 września 2023 roku Rada Miasta Lublin podjęła uchwałę nr 1544/LII/2023 w sprawie określenia przystanków komunikacyjnych i dworców w Gminie Lublin, których

właścicielem lub zarządcą jest Gmina Lublin, warunków i zasad korzystania z nich oraz ustalenia stawki opłat za korzystanie z tych przystanków komunikacyjnych i dworców. W ww. uchwale uregulowano kwestię dotyczącą warunków i zasad korzystania z Dworca Lublin (Zintegrowanego Centrum Komunikacyjnego dla Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego przy ul. Dworcowej 2 w Lublinie) oraz dostosowano do obowiązujących uwarunkowań (zmiana lokalizacji dworca autobusowego) rozwiązania w zakresie udostępniania przystanków będących własnością lub w zarządzie Gminy Lublin. Uchwała określa m.in. warunki i zasady korzystania z Dworca Lublin, doprecyzowuje katalog przystanków udostępnianych przez Gminę Lublin wszystkim przewoźnikom i operatorom, a także zawiera stawki oraz zasady ponoszenia odpłatności za korzystanie z ww. obiektów.

3.1.3 UDZIAŁY W PODATKACH DOCHODOWYCH

Na wielkość dochodów bieżących Miasta Lublin znaczący wpływ mają dochody z tytułu udziału w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa, które stanowią około 1/4 tych dochodów. Należą one do grupy dochodów pozostających w bardzo silnym związku z sytuacją makroekonomiczną kraju (dla której obecnie podstawowym czynnikiem ryzyka jest sytuacja geopolityczna wywołana wojną w Ukrainie oraz sytuacja na rynku surowców) i są dochodami najbardziej wrażliwymi na zmiany w koniunkturze gospodarczej.

Dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych przekazywane są za pośrednictwem budżetu państwa i pozyskiwane są od podatników zamieszkałych na terenie miasta i rozliczających się w urzędach skarbowych w Lublinie. Na etapie planowania Ministerstwo Finansów ustala i przekazuje corocznie kwotę dochodów z tytułu udziału w PIT dla jednostek samorządowych, w tym dla Miasta Lublin, na dany rok budżetowy, przy czym do roku 2021 miała ona charakter szacunkowy, natomiast od roku 2022 stanowi dokładnie określoną wartość. Podstawę do wyliczenia na rok 2024 kwot dochodów z ww. tytułu będą stanowić prognozowane kwoty dochodów z podatku PIT przyjęte do opracowania projektu ustawy budżetowej na 2024 rok. Wskaźnik udziału dla gmin w planowanych ogólnych dochodach z PIT w 2024 roku stanowić będzie 38,46% (wzrost o 0,06 pp.), natomiast wysokość udziału powiatów jest stała i wynosi 10,25%, tj. łącznie udział miasta wynosi 48,71%.

W ramach działań miasta kontynuowane będą mechanizmy zachęt dla mieszkańców do rozliczania podatków w Lublinie, w tym przyznających preferencje dla tych osób, tj. Lubelska Karta Miejska, a także loteria „Rozlicz PIT w Lublinie”.

Dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych przekazywane są przez urzędy skarbowe i pozyskiwane są od podmiotów – osób prawnych – prowadzących działalność gospodarczą w różnych formach organizacyjno-prawnych rozliczających się w formie podatku CIT posiadających siedzibę na obszarze Miasta Lublin, jak też z zakładów (oddziałów) położonych na obszarze miasta należących do podmiotów mających siedzibę na terenie innej jednostki samorządu terytorialnego, proporcjonalnie do liczby zatrudnionych w nich osób na podstawie umowy o pracę. Wysokość udziału we wpływach z CIT jest stała i wynosi w części gminnej – 6,71%, a w części powiatowej – 1,40%, tj. łącznie udział dla miasta wynosi 8,11%.

Od 2022 roku na etapie planowania Ministerstwo Finansów ustala i przekazuje z góry określoną kwotę dochodów z tytułu udziału w CIT dla jednostek samorządowych, w tym dla Miasta Lublin, na dany rok budżetowy. Podstawę do wyliczenia na rok 2024 kwot dochodów z ww. tytułu będą stanowić prognozowane kwoty dochodów z podatku CIT przyjęte do opracowania projektu ustawy budżetowej na 2024 rok.

Środki stanowiące dochody jednostek samorządu terytorialnego z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych i podatku dochodowego od osób prawnych przekazywane są na rachunek budżetu miasta w równych miesięcznych ratach, odpowiednio do 10 i 20 dnia miesiąca.

W 2024 roku, zgodnie z przepisami ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, powinien także zostać zastosowany mechanizm korekty, tzn. wyrównanie dochodów z tytułu udziałów w PIT i CIT do kwot faktycznie wykonanych w 2022 roku (ze względu na dostępność danych korekta dokonywana jest z dwuletnim opóźnieniem). Biorąc pod uwagę, że dochody z CIT w kraju w 2022 roku zostały zrealizowane znacznie ponad plan, samorządy spodziewały się dodatniego wyrównania kwot. Jednak projekt ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2024 zawiera zapisy, zgodnie z którymi część jednostek zostanie wyłączona z mechanizmu korekty. Korekta nie będzie dokonywana w przypadku zamożnych jednostek samorządu terytorialnego osiągających dochody podatkowe przekraczające średnie dochody w skali kraju, w których jednocześnie w ostatnich latach dochody podatkowe z tytułu udziału w CIT i PIT bardzo znacząco rosły (m.in. co najmniej dwukrotny wzrost dochodów z tytułu udziału w PIT i CIT na rok 2024 w stosunku do roku 2020). Wielkość udziałów w PIT i CIT, a także ewentualna korekta zostanie określona przez Ministerstwo Finansów w terminie do 15 października i w takich wielkościach zostanie przyjęta do projektu budżetu miasta na 2024 rok.

3.1.4 PODATEK OD CZYNNOŚCI CYWILNOPRAWNYCH

Dochody z podatku od czynności cywilnoprawnych pobierane są przez urzędy skarbowe od osób fizycznych i prawnych od niektórych czynności występujących w obrocie gospodarczym m.in. od umów sprzedaży oraz zamiany rzeczy i praw majątkowych, umowy pożyczki, ustanowienia hipoteki, umowy dożywocia, ustanowienia odpłatnego użytkowania, umowy spółki i ich zmiany, inne czynności. Stawki tego podatku są określone odrębnie dla każdej czynności zgodnie z art. 7 ustawy o podatku od czynności cywilnoprawnych z dnia 9 września 2000 r.

Dochody z podatku od czynności cywilnoprawnych wykazują znaczną zależność od zmian w koniunkturze, co oznacza, że zmiany dynamiki wzrostu PKB mają silny wpływ na wahania dochodów z tego źródła. W szczególności wpływy z tego podatku są uzależnione od ilości i wartości transakcji zawieranych na rynku obrotu nieruchomościami, w tym na wtórnym rynku mieszkaniowym. Rok 2024 będzie pierwszym rokiem, w którym obowiązywały będą znowelizowane przepisy ustawy o PCC, która znosi obowiązek zapłaty 2% podatku PCC w przypadku osób, które dokonają zakupu pierwszego w życiu mieszkania lub domu. Stąd należy spodziewać się kolejnego ograniczenia dochodów jst, którego skutki trudno określić.

3.1.5 SUBWENCJE I DOTACJE CELOWE Z BUDŻETU PAŃSTWA

Kolejnym źródłem dochodów budżetu miasta, zgodnie z ustawą o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, są subwencje i dotacje celowe przekazywane z budżetu państwa. Największy udział w tych dochodach stanowi subwencja oświatowa. Zgodnie z zapisami projektu budżetu państwa subwencja oświatowa wzrośnie o 18,6% w stosunku do kwoty określonej w ustawie budżetowej na 2023 rok (po zmianach). Przekazywana subwencja oświatowa z budżetu państwa na przestrzeni ostatnich lat nie wystarcza na pokrycie wynagrodzeń i pochodnych pracowników wykonujących zadania objęte subwencją. Aby zapewnić prawidłowe funkcjonowanie placówek, których utrzymanie winno być finansowane z subwencji, miasto corocznie ze środków własnych budżetu przeznacza środki na dofinansowanie tych zadań.

Jednocześnie przepisy art. 28a ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego przewidują część rozwojową subwencji ogólnej dla samorządów. Jednak zgodnie z projektem ustawy budżetowej na 2024 rok oraz projektem ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2024 samorządy w nadchodzącym roku nie otrzymają subwencji rozwojowej. W tym miejscu należy przypomnieć, że w 2023 roku, przepisami ustawy z dnia 15 września 2022 r. o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych innych ustaw, także zostały pozbawione tego źródła dochodów.

Jednostki samorządu terytorialnego mogą otrzymywać dotacje na dofinansowanie zadań własnych, finansowanie zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami, a także dotacje na realizację zadań na podstawie porozumień z organami administracji rządowej. Największy udział stanowią dotacje na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami. Najwyższe kwoty dotacji przeznaczane są na zadania z zakresu wsparcia rodziny i pomocy społecznej.

Kwota subwencji i dotacji celowych z budżetu państwa na 2024 rok dla Miasta Lublin zostanie zaplanowana zgodnie z informacjami przekazywanymi przez Ministerstwo Finansów (w terminie do 15 października 2023 roku), Lubelski Urząd Wojewódzki i Krajowe Biuro Wyborcze (w terminie do 25 października 2023 roku).

3.2. DOCHODY MAJĄTKOWE

Główne pozycje dochodów majątkowych stanowić będą pozyskane na inwestycje środki krajowe oraz dochody ze sprzedaży majątku.

Potencjalne wpływy środków bezzwrotnych na zadania inwestycyjne w 2024 roku oszacowane zostaną na podstawie planowanych do podpisania umów o dofinansowanie realizacji projektów i harmonogramów realizacji zadań. Źródłem ryzyka dla budżetu miasta może być uzyskanie dofinansowania w kwotach i terminach innych niż planowane w wieloletniej prognozie finansowej. W tym kontekście szczególnie ważna jest realizacja zadań zgodnie z harmonogramem. W 2024 roku przewiduje się wpływ środków głównie w ramach: Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych na dofinansowanie budowy przedłużenia ul. Lubelskiego Lipca'80 oraz budowy dróg gminnych: ul. Bliskiej i Skowronkowej, Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg na dofinansowanie budowy przedłużenia ul. Stanisława Węglarza oraz rozbudowy/przebudowy ul. Konrada Wallenroda,

Programu Olimpia na dofinansowanie budowy hal sportowych przy Zespole Szkół Transportowo-Komunikacyjnych i Szkole Podstawowej nr 31, a także planowane dofinansowanie z Funduszu Dopląt na budowę komunalnych budynków mieszkalnych w osiedlu Felin. Szacowane dofinansowanie europejskie w przyszłym roku jest stosunkowo niewielkie w związku z tegorocznym zakończeniem i rozliczeniem realizacji ostatnich zadań inwestycyjnych w ramach perspektywy finansowej UE na lata 2014-2020 oraz wciąż trwającą fazą przygotowania zadań i wniosków do perspektywy finansowej 2021-2027.

Ponadto dochody majątkowe budżetu miasta będą pochodziły ze sprzedaży działek, mieszkań komunalnych i składników majątkowych, które zostaną wystawione do sprzedaży po raz pierwszy lub nie zostaną sprzedane w 2023 roku.

4. ZAŁOŻENIA DOTYCZĄCE PLANOWANIA WYDATKÓW MIASTA W 2024 ROKU

Przy planowaniu wydatków budżetowych na rok 2024 i lata następne należy mieć świadomość, że wskutek niepewnej sytuacji geopolitycznej związanej z wojną na Ukrainie, niesprzyjających warunków makroekonomicznych oraz zmian w systemie podatkowym sytuacja samorządowych finansów publicznych uległa znacznemu pogorszeniu. Aktualnie podejmowane przez rząd działania są dalece niewystarczające, żeby przywrócić równowagę i niezależność finansową pozwalającą na sprawne funkcjonowanie samorządu.

Ciężar zmian podatkowych wprowadzonych w latach 2019-2022, skutkujących trwałymi ograniczeniami dochodowymi w znacznej mierze będzie musiał dotyczyć dostosowań po stronie wydatkowej budżetu w zakresie zadań bieżących. Możliwości wydatkowe miasta w zakresie zadań bieżących w najbliższych latach będą istotnie ograniczone, przy priorytecie utrzymania prorozwojowej orientacji budżetu m.in. z uwagi na rozpoczęcie realizacji poszczególnych projektów inwestycyjnych, głównie takich, na które otrzymaliśmy lub możemy otrzymać dofinansowanie ze źródeł krajowych lub środków Unii Europejskiej. Trwale ograniczone dochody budżetowe bez adekwatnego systemu rekompensat, w połączeniu z ryzykiem w otoczeniu gospodarczym i presją wydatkową związaną ze wzrostem cen towarów i usług oraz płacy minimalnej mogą stanowić źródło trudności budżetowych, w szczególności w zakresie wynikającym ze spełnienia oczekiwań płacowych pracowników samorządowych i możliwości utrzymania na dotychczasowym poziomie zakresu realizacji zadań bieżących.

4.1. WYDATKI BIEŻĄCE

Pomimo czasowego poluzowania reguł równoważenia budżetu w dalszym ciągu polityka finansowa miasta będzie dążyć do utrzymania zależności poziomu planowanych wydatków bieżących od wysokości dochodów bieżących możliwych do uzyskania przez miasto, stąd priorytetem w zakresie planowania wydatków bieżących będzie zapewnienie środków na wydatki obligatoryjne, tj. na funkcjonowanie jednostek i urzędzeń miejskiej infrastruktury technicznej i społecznej, zaspokojenie bieżących potrzeb mieszkańców w związku z realizacją zadań miasta jako gminy i powiatu, a także na pokrycie kosztów obsługi długu i wpłatę do budżetu państwa.

Zaangażowanie inwestycyjne miasta oraz ograniczone możliwości finansowe budżetu, pomniejszone dodatkowo poprzez systemowe zmiany podatkowe i kryzys makroekonomiczny wymagają ciągłego zwiększania efektywności gospodarowania środkami publicznymi

w każdej dziedzinie, a w szczególności w obszarach, które generują najwyższe koszty bieżące. Szczególny nacisk przy wydatkowaniu środków publicznych w sposób celowy i oszczędny należy położyć na zachowanie zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów.

W związku z prognozami wysokiej inflacji, utrzymującym się wysokim poziomem stóp procentowych, a także niepewnymi perspektywami w zakresie dochodów bieżących konieczne może okazać się odejście od zasady ścisłego powiązania wzrostu wydatków bieżących z dynamiką dochodów bieżących. Prawdopodobne jest wykazanie, podobnie jak w 2023 roku, deficytu operacyjnego już na etapie planowania budżetu na 2024 rok. Pomimo prawnego dopuszczenia takiej możliwości, należy dołożyć wszelkich starań, żeby zminimalizować jego wielkość, zarówno po stronie planu, jak i wykonania. Konieczna będzie więc szczególna rozważa w wydatkowaniu środków. Kontynuowane będą działania oszczędnościowe i racjonalizujące wydatki bieżące z wykorzystaniem efektu skali poprzez zbiorowe zakupy dostaw i usług na potrzeby Urzędu Miasta Lublin i jednostek organizacyjnych miasta, w tym oświatowych. Nadal realizowane będą wdrożone w poprzednich latach rozwiązania takie jak: wspólne ubezpieczenie mienia Lublina czy wspólny zakup świadczenia usług telekomunikacyjnych. Nieodczonnie może okazać się również zmniejszenie zakresu niektórych realizowanych zadań bieżących.

Od 1 stycznia 2024 roku zakłada się podwyżki wynagrodzeń dla pracowników Urzędu Miasta Lublin i miejskich jednostek (z wyłączeniem pracowników pedagogicznych) w wysokości średnio co najmniej 300 zł/etat.

W ramach wydatków bieżących przewidywanych na rok 2024 proponuje się przyjęcie poniższych założeń odnośnie głównych obszarów działalności miasta:

4.1.1. Oświata i edukacja

Pomimo ograniczonych możliwości budżetowych miasta zakłada się pełną realizację podstawowych zadań wynikających z polityki oświatowej, w szczególności: zapewnienie powszechnej dostępności szkół, utrzymywanie odpowiednich warunków działania szkół i placówek oświatowych, otoczenie opieką i promowanie uczniów szczególnie uzdolnionych oraz pomoc uczniom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej. W związku z trwającą wojną w Ukrainie konieczne jest dalsze zapewnienie możliwości nauki dzieciom i młodzieży z Ukrainy oraz doskonalenie procedur w zakresie ich skutecznego nauczania i integracji z uczniami polskimi.

W 2024 roku zostaną uwzględnione zwiększone wydatki na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych, w związku ze zmianą od 1 lipca 2023 roku kwoty odpisu dla pracowników pedagogicznych oraz na wynagrodzenia, zgodnie z zapisami projektu budżetu państwa dotyczącymi podwyżki wynagrodzeń dla nauczycieli od stycznia 2024 o ok. 12,3%. Ponadto należy zapewnić środki finansowe na skutki awansu zawodowego nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach oświatowych.

Deficyt w finansowaniu zadań w ramach tej kategorii wydatków ze środków pochodzących z budżetu państwa i idąca za tym konieczność zwiększonego finansowania tego zadania z dochodów własnych miasta systematycznie się pogłębia. W latach 2018-2022 do zadań subwencionowanych bieżących w oświacie ze środków własnych budżetu miasta Lublin

dopłacił 983 mln zł oraz na inwestycje dotyczące zadań subwencionowanych w tych latach 100 mln zł. W 2022 roku w celu zapewnienia prawidłowego funkcjonowania placówek, których wydatki bieżące winny być finansowane z subwencji, ze środków własnych budżetu miasta przeznaczono ponad 231 mln zł. Jednocześnie należy zaznaczyć, iż subwencja nie obejmuje finansowania wydatków inwestycyjnych. Na zadania inwestycyjne dotyczące szkół i placówek objętych finansowaniem z subwencji wydatkowano ponad 31 mln zł ze środków własnych. Na przestrzeni ostatnich pięciu pełnych lat poziom partycypacji miasta w finansowaniu oświaty subwencionowanej kształtuje się na poziomie około 30%, natomiast poziom partycypacji w wydatkach ogółem na oświatę stanowi 40%.

4.1.2. Rodzina, polityka społeczna i ochrona zdrowia

Działania w ramach pomocy i polityki społecznej koncentrują się głównie na wypełnieniu szeregu obowiązków nałożonych na jednostki samorządu terytorialnego ustawą o pomocy społecznej oraz o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Do zadań miasta w tym zakresie należy w szczególności: prowadzenie placówek pomocy społecznej, opieka nad dzieckiem i rodziną, przyznawanie i wypłacanie świadczeń, ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego i zawodowego, podejmowanie działań na rzecz osób starszych lub/i niepełnosprawnych, udzielanie schronienia i zapewnienie posiłku osobom tego pozbawionym, organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, łagodzenie skutków bezrobocia i ułatwianie powrotu na rynek pracy, prowadzenie żłobków. Udział wydatków na wspieranie rodziny, pomoc i politykę społeczną stanowi znaczącą pozycję w wydatkach bieżących miasta. Mimo, iż poszukiwanie oszczędności w tej sferze jest zadaniem bardzo trudnym, zakłada się kontynuowanie działań zmierzających do efektywnego gospodarowania środkami.

W zakresie ochrony zdrowia z budżetu miasta finansowane będą zadania z zakresu profilaktyki i przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii, a także programy z zakresu polityki zdrowotnej, tj. program opieki paliatywnej i hospicyjnej, program profilaktyczny wczesnego wykrywania wad wzroku i zezów dla uczniów, program profilaktyki zakażeń pneumokokowych u osób powyżej 65 roku życia, program w zakresie zdrowego odżywiania dla dzieci klas I-III szkół podstawowych "Jedz z głową", świadczenia zdrowotne z zakresu profilaktyki i leczenia stomatologicznego, a także dofinansowanie do leczenia niepłodności metodą zapłodnienia pozaustrojowego dla mieszkańców miasta Lublin. Środki na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii pochodzą z opłat za zezwolenia i korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz wpływów z części opłaty za zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych w obrocie hurtowym.

4.1.3. Transport i gospodarka komunalna

Zadania o charakterze użyteczności publicznej w ramach tego obszaru działalności miasta dotyczą głównie:

- lokalnego transportu zbiorowego, w tym zapewnienia usług przewozowych i standardów bezpieczeństwa przewozów pasażerskich oraz zarządzania ruchem w celu zapewnienia uprzywilejowanej pozycji komunikacji zbiorowej;
- Dodatkowo należy także uwzględnić funkcjonowanie nowego Dworca Metropolitalnego, które wiąże się z koniecznością zapewnienia środków na jego utrzymanie, a także potrzebą zmiany siatki połączeń linii komunikacji miejskiej.

- utrzymania nawierzchni dróg, chodników i drogowych obiektów inżynierskich;
- utrzymania, remontów oraz zakupu energii do oświetlenia ulic, placów i dróg;
- oczyszczania miasta;
- gospodarki odpadami w mieście,
- utrzymanie zieleni w mieście.

4.1.4. Gospodarka mieszkaniowa

W 2024 roku realizowana będzie polityka mieszkaniowa zawarta w Wieloletnim Programie Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Lublin na lata 2021-2025. Co do zasady kontynuowana będzie realizacja celów określonych w dotychczas prowadzonej polityce gospodarowania zasobem mieszkaniowym. Prowadzone będą działania dotyczące poprawy stanu technicznego mieszkaniowego zasobu miasta poprzez remonty zasobu oraz zwiększenia możliwości zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych osób zakwalifikowanych do udzielenia pomocy mieszkaniowej.

4.1.5. Kultura, kultura fizyczna i turystyka

W 2024 roku dotowane będą samorządowe instytucje kultury, kontynuowane będą najważniejsze cykliczne wydarzenia kulturalne, a także podejmowane będą działania mające na celu upowszechnianie działalności kulturalnej w mieście, w tym w dzielnicach miasta.

W ramach zadań z zakresu kultury fizycznej oraz turystyki wspierane są działania mające na celu dbałość o prawidłowy rozwój psychofizyczny poprzez wychowanie fizyczne i rekreację oraz propagujące turystykę i krajoznawstwo. Zakłada się kontynuowanie upowszechniania kultury fizycznej wśród mieszkańców miasta oraz wspieranie sportu, w tym zawodników osiągających wysokie wyniki sportowe poprzez stypendia sportowe. Działania w tym obszarze są ważnym elementem promocji miasta. Bardzo istotnym instrumentem w realizacji zadań z zakresu kultury fizycznej i turystyki jest zapewnienie i utrzymanie właściwej bazy sportowej, rekreacyjnej i turystycznej.

4.1.6. Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa

Jednym z celów miasta jest podejmowanie działań zmierzających do zwiększenia poczucia bezpieczeństwa mieszkańców. Dlatego zakłada się zapewnienie środków na prawidłowe funkcjonowanie jednostek zajmujących się zadaniami z zakresu porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, tj. Straży Miejskiej, Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej, ochotniczej straży pożarnej, Miejskiego Centrum Zarządzania Kryzysowego oraz Centrum Monitoringu Wizyjnego. Kontynuowana będzie współpraca z Policją, m.in. poprzez dofinansowanie działań mających na celu promowanie bezpiecznych zachowań oraz prawidłowych wzorców postępowania, reagowanie w razie zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i monitorowanie sytuacji w rodzinach, gdzie zdarza się przemoc, jak również podniesienie świadomości mieszkańców na temat występujących zagrożeń.

4.1.7. Ochrona środowiska

W obszarze ochrony środowiska, którym zajmuje się miasto, znajdują się zadania m.in. z zakresu gospodarki ściekowej i ochrony wód oraz zagospodarowania zieleni. Bardzo ważne w obecnych czasach są działania związane z ochroną powietrza i klimatu. Opracowany został

„Plan adaptacji do zmian klimatu Miasta Lublin do roku 2030”, który wskazuje działania przyczyniające się do ochrony miasta przed negatywnymi skutkami zmian klimatu. Miasto Lublin w trosce o lepszą jakość powietrza i klimatu, podobnie jak dotychczas, będzie realizowało zadania na wielu płaszczyznach. Zakłada się m.in. wzmocnienie wykorzystania funkcji zieleni miejskiej w łagodzeniu skutków zmian klimatu. Duży nacisk kładzie się na rewitalizację oraz rozwój obszarów zielonych poprzez realizację zadań m.in. w ramach Zielonego Budżetu, nasadzenia roślinne, leczenie starodrzewu i pomników przyrody, tworzenie mini skwerów i ogrodów deszczowych. Przewiduje się także działania mające na celu ograniczanie niskiej emisji np. dopłaty do likwidacji pieców i kotłów na paliwo stałe oraz działania na rzecz zwiększania efektywności energetycznej. Planowana jest kontynuacja działań z zakresu ochrony zasobów wodnych w ramach programu „Złap deszczówkę”.

4.2. WYDATKI MAJĄTKOWE

W roku 2024 oraz w latach następnych w pierwszej kolejności będą zabezpieczane środki finansowe na realizację przedsięwzięć kontynuowanych oraz zadań, dla których już wykonano prace przygotowawcze, a także na przygotowanie inwestycji, dla których przewiduje się pozyskanie dofinansowania europejskiego lub krajowego.

Po raz kolejny będą realizowane projekty inwestycyjne wybrane przez mieszkańców w procedurze budżetu obywatelskiego oraz projekty w ramach inicjatywy lokalnej, a także zgłoszone w ramach realizacji Projektu „Plan dla Dzielnic”.

Zakładane wydatki majątkowe na lata 2024-2026 wynikające z planowanego obecnie do realizacji programu inwestycyjnego opiewają na łączną kwotę 792,5 mln zł, w tym planowane dofinansowanie z UE 163 mln zł. Należy tutaj mieć na uwadze, że w miarę postępów w krajowych przygotowaniach do wdrażania nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej, a co się z tym wiąże ogłaszania naborów wniosków według skonkretyzowanych wytycznych, zarówno lista zadań inwestycyjnych, jak i wielkość dofinansowania będą ulegać zmianie.

W 2024 roku zadania inwestycyjne planowane do realizacji, m.in.:

- przebudowa ul. Zorza, ul. Montażowej, modernizacja ul. Janowskiej,
- rozbudowa ul. Samsonowicza (inwestycja zgłoszona do dofinansowania z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych), ul. Raszyńskiej,
- budowa ul. Sławinek, odcinka ul. Królowej Bony,
- budowa przedłużenia ul. Lubelskiego Lipca '80 (inwestycja dofinansowana z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych),
- budowa dróg gminnych: ul. Bliskiej i Skowronkowej (inwestycja dofinansowana z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych),
- budowa przedłużenia ul. Stanisława Węglarza oraz rozbudowa/przebudowa ul. Konrada Wallenroda (inwestycja dofinansowana z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg),
- przebudowa kładki dla pieszych nad ul. Filaretów w Lublinie (inwestycja dofinansowana z rezerwy subwencji ogólnej na 2023 r.)
- budowa budynków mieszkalnych w os. Felin (inwestycja zgłoszona do dofinansowania z Funduszu Dopłat),

- budowa nowej siedziby Szkoły Podstawowej Specjalnej nr 26 w Lublinie (inwestycja dofinansowana z rezerwy celowej budżetu państwa),
- przygotowanie dokumentacji na budowę sali gimnastycznej dla potrzeb Szkoły Podstawowej nr 15 w Lublinie (inwestycja planowana do dofinansowania z Programu inwestycji o szczególnym znaczeniu dla sportu),
- termomodernizacja budynków użyteczności publicznej: IV i V Liceum Ogólnokształcącego w Lublinie (inwestycja zgłoszona do dofinansowania z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych),
- przebudowa boiska przy Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 5,
- budowa i wyposażenie Centrum opiekuńczo-mieszkalnego przy ul. Poturzyńskiej 1,
- przebudowa Skweru Arcybiskupa Józefa Życińskiego,
- przebudowa oficyny budynku mieszkalnego przy ul. Lubartowskiej 27,
- budowa hal sportowych przy Zespole Szkół Transportowo-Komunikacyjnych i Szkole Podstawowej nr 31 (inwestycja dofinansowana z Programu Olimpia),
- dokumentacja wielofunkcyjnego obiektu sportowego z funkcją stadionu żużlowego,
- budowa kolumbarium,
- budowa windy i łącznika w SOSW dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej przy ul. Hirszfelda (z planowanym dofinansowaniem z PFRON).

Kontynuowany będzie Program Ograniczania Niskiej Emisji na dofinansowanie zmiany sposobu ogrzewania opartego na paliwie stałym na ogrzewanie gazowe, elektryczne, olejowe, z miejskiej sieci ciepłowniczej, system hybrydowy lub poprzez budowę pompy ciepła oraz zaproponowany zostanie program wsparcia przyłączenia się do sieci kanalizacji sanitarnej, w tym likwidacji zbiorników bezodpływowych.

Ponadto w zależności od dostępności środków z Krajowego Planu Odbudowy lub innych programów europejskich planuje się przygotowanie lub rozpoczęcie realizacji zadań współfinansowanych w ramach perspektywy UE na lata 2021-2027, takich jak:

- termomodernizacja budynku Przedszkola nr 34 i Przedszkola nr 75,
- budowa Parku na Błoniach pod Zamkiem Lubelskim, Park Nadrzeczny, rewaloryzacja Parku Bronowickiego w Lublinie,
- utworzenie Centrum Sztuki Dzieci i Młodzieży w Lublinie,
- zadania z zakresu transportu i komunikacji dotyczących m.in. rozbudowy systemu dróg rowerowych wraz z chodnikami i niezbędną infrastrukturą przystankową i okołoprzystankową w mieście,
- budowa węzłów Trześciowska i os. Widok wraz ze skomunikowaniem ich z przystankami PKP,
- przebudowa ul. Zana na odcinku od al. Kraśnickiej do ul. Nadbystrzyckiej,
- rozbudowa Systemu Zarządzania Ruchem,
- zakup taboru komunikacji miejskiej,
- przebudowa i rozbudowa ul. Nałęczowskiej w Lublinie,
- przebudowa ul. Turystycznej (w granicach miasta) wraz z fragmentem ul. Mełgiewskiej.

Szacunkowa wartość projektów realizowanych przy współudziale środków z KPO wynosi 2,22 mld zł. Ostateczne decyzje dotyczące konkretnych projektów będą podejmowane w toku pojawiających się naborów, jednak Miasto już podejmuje prace przygotowawcze tak, aby w miarę uruchomienia środków zewnętrznych móc wystąpić ze stosownymi aplikacjami. Przedłużające się uruchomienie środków z Krajowego Planu Odbudowy przekłada się bezpośrednio na samorządy. Im dłużej trwa sytuacja zawieszenia, tym większa konieczność angażowania środków własnych na działania pozwalające na odbudowę i wzmacnianie gospodarki w dobie spadających dochodów jednostek samorządu terytorialnego.

5. ZAŁOŻENIA DOTYCZĄCE PRZYCHODÓW, ROZCHODÓW I POZIOMU ZADŁUŻENIA MIASTA

W chwili obecnej w 2024 roku przewiduje się pozyskanie środków z kredytu/emisji obligacji komunalnych w kwocie 150 mln zł, a także pożyczek z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w kwocie 2,013 mln zł.

W ramach zakładanych rozchodów ujęte zostaną środki w kwocie 130,01 mln zł na spłatę rat pożyczek i kredytów oraz wykup obligacji. Ponadto w ramach wydatków dokonana zostanie spłata wierzytelności w kwocie 17,07 mln zł z tytułu finansowania inwestycji dotyczącej budowy szkoły podstawowej i przedszkola przy ul. Berylowej.

Należy zwrócić uwagę, że potrzeby inwestycyjne w zestawieniu z możliwościami ich finansowania zmuszają do sięgania po pozabudżetowe źródła dochodów. Zgodnie z unijną zasadą współfinansowania realizując projekty finansowane ze środków UE miasto zobowiązane jest zapewnić wkład własny, stąd też sięga po zwrotne źródła finansowania jak pożyczki, kredyty czy obligacje. W sytuacji, z jednej strony niepewności spowodowanej wojną w Ukrainie, znaczącym wzrostem cen, w tym wzrostem cen surowców energetycznych, oddziaływaniem restrykcyjnej polityki monetarnej oraz brakiem satysfakcjonujących rozwiązań w zakresie rekompensaty ubytku dochodów z tytułu zmian podatkowych, z drugiej zaś chęci wykorzystania szansy rozwojowej wynikającej z wdrażania perspektywy finansowej UE na lata 2021-2027, konieczne będzie skorzystanie z dodatkowych zwrotnych źródeł finansowania wydatków miasta. W celu utrzymania stabilności finansowej, w tym utrzymania kwoty długu na poziomie pozwalającym na jego obsługę, przy zachowaniu możliwości rozwojowych i inwestycyjnych zakłada się przestrzeganie założeń oraz zasad zarządzania długiem obejmujących m.in.:

- spełnienie regulacji prawnych dotyczących limitowania zadłużenia wynikających z przepisów prawa,
- minimalizowanie kosztów obsługi długu w długim okresie głównie poprzez optymalny dobór instrumentów dłużnych, np. zaciąganie kredytów w europejskich instytucjach finansowych na preferencyjnych warunkach (Europejski Bank Inwestycyjny, Bank Rozwoju Rady Europy),
- ustalenie wewnętrznych limitów zadłużenia na maksymalnym poziomie 100% dochodów bieżących,
- ograniczanie ryzyka kursowego poprzez niezaciąganie zobowiązań kredytowych w walucie obcej,

- utrzymywanie zróżnicowanego portfela długu zawierającego obligacje i kredyty oraz uzupełnionego preferencyjnymi pożyczkami.

Ogólne zasady dotyczące limitowania zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego regulują przepisy art. 243 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, zmodyfikowane przepisami ustaw: z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem Covid-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (z późn. zm.), z dnia 19 listopada 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2021 oraz z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. Od 2022 roku do ustalenia relacji określonej w art. 243 ust. 1 ustawy o finansach publicznych w przypadku Miasta Lublin przyjmuje się okres siedmiu lat, przy czym do roku 2025 obowiązują przepisy przejściowe, w oparciu o które do wyliczeń przyjmuje się średnią arytmetyczną relacji dochodów bieżących powiększonych o dochody ze sprzedaży majątku oraz pomniejszonych o wydatki bieżące do dochodów bieżących budżetu, natomiast od 2026 roku nadwyżka operacyjna nie jest już powiększana o dochody ze sprzedaży majątku.

Zgodnie z art. 243 ust. 3 i 3a ustawy o finansach publicznych z limitowania, podobnie jak dotychczas, wyłączeniu podlegają:

- spłaty zadłużenia (wraz z odsetkami) zaciąganego w związku z realizacją projektów współfinansowanych ze środków UE oraz poręczeń i gwarancji udzielonych podmiotom realizującym takie projekty, w terminie nie dłuższym niż 90 dni po zakończeniu projektu i otrzymaniu refundacji tych środków (termin ten nie ma zastosowania do odsetek od zobowiązań zaciągniętych na wkład krajowy),

- spłaty zadłużenia (wraz z odsetkami) zaciąganego na wkład krajowy w związku z realizacją projektów współfinansowanych w co najmniej 60% ze środków UE, które wynikają z umowy o dofinansowanie, zawartej po dniu 1 stycznia 2013 roku oraz współfinansowanych w co najmniej 50% ze środków UE, które wynikają z umowy o dofinansowanie, zawartej po dniu 1 stycznia 2022 roku i dotyczą wydatków poniesionych po tym dniu.

Ponadto, zgodnie z art. 243a ustawy o finansach publicznych, przy ustalaniu ograniczeń zadłużenia JST wynikających z art. 243 ustawy nie uwzględnia się dochodów związanych z emisją obligacji przychodowych (tj. środków zgromadzonych na rachunku bankowym, przeznaczonym wyłącznie do gromadzenia przychodów z przedsięwzięcia i dokonywania wypłat na zaspokojenie roszczeń obligatariuszy) oraz świadczeń emitenta należnych obligatariuszom od emitenta obligacji z tytułu wykonania zobowiązań wynikających z obligacji przychodowych.

Natomiast ustawa z dnia 15 września 2022 r. o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych innych ustaw zawiera zapisy dotyczące złagodzenia limitów zadłużenia. Dopuszczają one w latach 2023-2025 możliwość niespełnienia przez JST indywidualnego limitu spłaty zobowiązań, o którym mowa w art. 243 ustawy o finansach publicznych, pod warunkiem, że łączna kwota długu JST nie przekroczy 100% jej dochodów ogółem pomniejszonych o dotacje i środki o podobnym charakterze oraz powiększonych o niektóre przychody nieprzeznaczone na finansowanie deficytu. Takie uelastycznienie reguł fiskalnych obowiązujących jednostki samorządu terytorialnego związane jest z dążeniem do

maksymalnego wykorzystania przez JST ich możliwości inwestycyjnych i zwiększenia poziomu rozwoju lokalnego. Dodatkowym zabezpieczeniem JST jest rozwiązanie, zgodnie z którym przekroczenie indywidualnego limitu spłaty zobowiązań może nastąpić jedynie wówczas, gdy w ocenie Regionalnej Izby Obrachunkowej nie ma zagrożenia realizacji zadań publicznych.

Zakłada się spełnienie przez Miasto Lublin warunku dotyczącego limitowania zadłużenia w latach 2023-2025 w oparciu o wskaźnik długu w relacji do dochodów ogółem pomniejszonych o dotacje i środki o podobnym charakterze oraz po roku 2025 zgodnie z art. 243 ustawy o finansach publicznych.